

NOORDERPLANTSOENBUURT, GRONINGEN

Meer dan energie-neutraal in 2024

meer informatie

Organisatie
Groenste Buurtteam

Projectleider
Harry van Ommen

E-mailadres
info@groenstebuurt.nl

website
www.noorderplantsoen.nl

De Noorderplantsoenbuurt in Groningen (stad) wil niet alleen de groenste buurt in de provincie zijn, ook energieneutraliteit in 2024 staat hoog op de agenda. Om dat proces aan te jagen, hebben de marktexperts van 'Green Energy Cities' nu plannen ontwikkeld voor de innovatie van vier modelwoningen die typerend voor de buurt zijn. Tevens heeft hun betrokkenheid tot een flinke toename van het gebruik van duurzame bronnen geleid, vooral van zonnepanelen.

Wat begon als initiatief van twee buurtbewoners, groeide in twee jaar uit tot de ambitie om als buurt in 2024 energieneutraal te zijn. Een spannende uitdaging in een buurt van tweeduizend huishoudens die uit veel oude (schippers)woningen en grotere woningen bestaat aangevuld met enkele naoorlogse woningen. Inmiddels hebben talloze buurtbewoners zich bij het initiatief aangesloten. De kracht van het initiatief lijkt 'm te zitten in de balans van het enthousiasme en de gedrevenheid van het buurtteam en een gedoseerde en gerichte ondersteuning vanuit deskundige organisaties en de overheid. Inmiddels telt het Groene Buurtteam tien, en de werkgroep techniek drie bewoners die zich op vrijwillige basis inzetten om de doelstelling – energieneutraliteit in 2024 – te behalen.

Sinds 2014 hebben zich bij het initiatief veel partijen aangesloten. Naast de gemeente Groningen en 'Green Energy Cities' participeren de buurtvereniging, SEN, Invent, KUUB, Grunneger Power, Groningen Woont Slim en Buurkracht, als ook de RUG en Energy Academy. Ondertussen is uit de initiatiefgroep de Coöperatie Groenste Buurt Noorderplantsoen gevormd. In Groningen is de coöperatie 'de Groenste Buurt' de leadpartner. Dat is in de gemeente Groningen, met als doel-

stellingen Groningen Energieneutraal 2035, geen uitzondering. Het idee erachter? Buurtbewoners kunnen juist heel goed buurtgenoten activeren om energiebesparende maatregelen te treffen. En met genoeg draagvlak is de kans op succes in een buurt veel groter.

Informatieavonden

Die aanpak van de initiatiefnemers blijkt een succes. In april 2014 werd in een buurtcafé, door en voor buurtbewoners, een avond over groene daken en zonnepanelen georganiseerd. Het gevolg? Een vol café, een collectieve zonnepanelenactie en een adressenbestand per email van zo'n 80 buurtgenoten. Drie jaar later zijn er meer groene daken en geveltuinjes en liggen er aanzienlijk meer zonnepanelen op particuliere daken, hetzij collectief aangeschaft en met subsidie geplaatst, hetzij zelfstandig geregeld. Sinds april 2014 zijn er drie bewonersavonden over energiebesparing georganiseerd, met een wisselend aantal bezoekers. Behalve de zoektocht naar technische (on)mogelijkheden is het net zo belangrijk hoe het buurtteam zoveel mogelijk bewoners in de wijk kan informeren. Oftewel, hoe sluit je naadloos aan bij de belevingswereld van een huiseigenaar, huurder, student of huisbaas?

Vier woningtypen

De ambitie van de Noorderplantsoenbuurt is om binnen zeven jaar energieneutraal te worden. Daarvoor hebben de initiatiefnemers, in samenwerking met de marktexperts, een stappenplan gemaakt dat uitgaat van de kennis (tot verduurzamen) van de buurt. Als schakel fungeert het plan om vier huizen - die de verschillende woontypen in de wijk karakteriseren - tot modelwoningen voor de energietransitie uit te bouwen. Bouwtechnische mogelijkheden zijn legio maar het komt er wel op aan om die aan te laten sluiten bij het comfort van de bewoners en de karakteristieke uitstraling van de woningen en de Noorderplantsoenbuurt. De woningen zijn representatief voor de meest voorkomende types. Diverse partijen hebben onderzocht welke maatregelen ze kunnen toepassen om deze woningen energieneutraal, of in ieder geval zo energiezuinig mogelijk, te maken. De woningen dienen als testcase om te leren van de ervaringen van de huiseigenaren. Daarnaast onderzoekt het buurtteam mogelijkheden om collectief energie op te wekken waarvoor nu een buurtcoöperatie is opgericht.

- ▶ Bewonerscollectief zet zich in voor een groene en energieneutrale buurt in 2024. Door verschillende ambities te combineren, raken meer bewoners betrokken.
- ▶ voor draagvlak en enthousiasme is het nodig dat andere partijen het tempo en de wensen van het bewonerscollectief volgen.
- ▶ Breekijzer voor verdere verduurzaming is het plan om vier innovatiewoningen neer te zetten die de verschillende typen in de wijk representeren.

'Mag ik een tip geven? Organiseer eens een feest, dat lijkt me een goed begin. Dat bindt mensen en zou ik heel leuk vinden. Daarna kun je prima uitleggen wat er speelt, bij een hapje en drankje.'

Een bewoner van middelbare leeftijd

Marktextperts

Om te bepalen wat de beste manier is om bewoners te bereiken, zijn twee creative producers ingeschakeld. Zij zijn geïntroduceerd in het buurtteam en zijn vervolgens vier dagen daadwerkelijk 'in de buurt gedoken'. Ze hebben de sfeer in de buurt geproefd, bewoners op straat en in hun woningen gesproken, onderzocht welke situaties zich voordoen en welke perspectieven er in de wijk leven. Op basis daarvan hebben ze zeven energietypes van de bewoners van de Noorderplantsoenbuurt samengesteld. Samen met aanvullende sociaal-demografische informatie van de wijk biedt die typologie een goed inzicht in het karakter van de buurt. Vervolgens hebben de innovatiecoach van 2MVpro, het buurtteam en de betrokkenen een helder prestatiecontract opgesteld. Daarin zijn onder meer concrete afspraken over een meetbare toename van wooncomfort en minder energiegebruik opgenomen.

Nadere stappen

Hoe zullen de bewoners op het technische onderzoek naar hun vier pilotwoningen reageren? De volgende stap is een advies, met een top vijf of tien welke aanpassingen de meest effectieve besparingen zullen opleveren. Het komt op de bewoner

aan: die zal uiteindelijk één of meerdere keuze(s) moeten maken. Het buurtteam is nu op zoek naar financiers om de aanpassingen voor de eigenaren van de woningen aantrekkelijk en uitvoerbaar te maken.

Van onderop

De initiatiefnemers zetten zich, geheel vrijwillig, in voor het slagen van de doelen die ze zelf stellen. Dat kost best veel tijd. Daarmee hebben andere betrokkenen – als de gemeente, KUUB, en Energy Academy - terdege rekening te houden. 'Neem vooral het roer niet over', zeggen ze. Volg de wensen en het tempo van de stuurgroep. Sneller willen of een andere weg insturen kan demotiveren, net als vertraagde reacties of antwoorden. Neem de bewoners mee door hen te faciliteren met bijvoorbeeld soep met broodjes, uiteraard geleverd door een ondernemer uit de Noorderplantsoenbuurt. Zodra de overheid of organisatie aanschuift bij een overleg, moeten niet meer dan twee medewerkers aanschuiven. Bij meer mensen aan de andere kant van de tafel raken de bewoners overvleugeld.

Meer dan energie

De Noorderplantsoenbuurt – ofwel het Groenste Buurtteam – heeft meer dan alleen de ambitie om energieneutraal te zijn. Ze willen dat hun buurt ook daadwerkelijk de groenste wordt, met zoveel mogelijk bomen en bloeiende struiken. Om het sociale karakter van de buurt te versterken, vinden er ook andere activiteiten plaats, bijvoorbeeld het opruimen van zwerfvuil en vuurwerk, huiskamerconcerten, 'Aan tafel bij je burens' en inzamelacties voor de Voedselbank. Over al die activiteiten communiceert het Groenste Buurtteam met de bewoners via flyers, affiches, digitale nieuwsbrieven en de buurtwebsite (noorderplantsoen.nl) waarop onder meer aankondigingen voor bewonersavonden staan. Duurzaamheid is volgens het team immers meer dan één thema. Juist die combinatie van activiteiten zorgt ervoor dat bewoners met andere interesses bij de energietransitie van hun wijk betrokken raken. En omgekeerd. Bovendien heeft onderzoek uitgewezen dat mensen in een groene omgeving vaak gelukkiger zijn. Dat levert ook energie op!